

چونیه تویی

ماره برین و گواستنه‌وه

له‌روانگه‌ی شهرعه‌وه

نوسینی
م. هه‌نگورد مصطفی گه‌لائی

له‌بلاو کراوه‌کافی ئەم سائتانه

www.regayislam.com

www.fermude.com

په‌رتوکخانه‌ی دیرین / سوران

پیشہ کی

الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على نبينا محمد وآله وصحبه أجمعين، ومن تبعهم
ياحسان إلى يوم الدين:

له دواى سوپاس و ستایش بُوْ ئه و خودایه ی که پهروهردگاری هه موو جیهانیانه، وه
دروودو سه لام برژیت به سهر پیغه مبهری خوشه ویستمان ﷺ، وه خزم و نزیکه کانی، وه
هاوه ئه به ریزه کانی، وه گشت ئه و که سانه ی شوین هاوه ئه به ریزه کانی ده که ون به چاکه
تا رُوژی دواىی. یه کیك له و شتانه ی لیمان شراوه نیه و به چاوی خومان ده بینین
بریتیه له دوور که وتنه وه ی زوربه ی خه لکی له ریازی شهریه تی ئیسلام له کاتی
مونسه باته خوشیه کان، وه کو مونسه به ی ژن ماره کردن و گواستنه وه، ده بینین
موسوئمانان به ناشکرایی له ناو ئه و مونسه به دا سه ریچی خودای پهروهردگار ده که ن،
وه شوین جووله که و نه صرانیه کان ده که ون له داب و نه ریتدا، به راستی ئه و موخاله فه
شهرعیانه ی ده کریت له ناو موسوئمانان له گهل دین و ئه خلاقى مروقی موسوئمان
ناگونجیت، چونکه پیغه مبهری خودا ﷺ ده فه رمویت: **إِنَّ لِكُلِّ دِينٍ خُلُقًا ، وَخُلُقُ
الْإِسْلَامِ الْحَيَاءُ** ^(۱). **واته: به ته ئکید بُوْ گشت دینیك له دینه کانی پیش ئیسلام ره وشت
جوانی هه یه، وه ره وشت جوانی ئاینی ئیسلام شهرم و حه یایه.**

به راستی ئه و شتانه ی له کاتی ماره برین و گواستنه وه ده کریت له نیوان پیاوان و
ئافره تان دووره له ره وشت جوانی، وه دووره له ره زامه ندی خودای پهروهردگار، جا ههر
کاتیك شهرم و حه یا نه ما زور به ئسانی پیاوان و ئافره تانی نامه حره م تیکه ئی
یه کتری ده بن و سهیری یه کتری ده که ن و جلی ته نک و پروت له بهر ده که ن و گوئ ده گرن له
موسیقا و گورانی، ئینجا دهستی یه کتر ده گرن و ره شبه له ک ده که ن تاوه کو شه یتان لییان

(۱) رواه ابن ماجه و صححه الالبانی .

رازی دهبیت، وه خودای په‌روه‌ردگار لییان توره دهبیت، پاشان نه‌گهر لییان بپرسیت
 ئایه ئیوه بو‌ئو کاره بی‌شهرعیه ده‌کهن، له وه‌لامدا ده‌ئین: به‌راستی ئه‌وه خوشیه‌که‌وه
 هه‌ر جاری‌که‌ه رووده‌دات و پپووست ناکات زور له‌سه‌ر خه‌لکی تووند بکریت، به‌راستی ئه‌م
 جو‌ره‌که‌سانه بی‌ئاگان له‌وه‌ی که ده‌بیت موسوئمانی راست و ته‌واو له‌کاتی خوشی و
 ناخوشیه‌کانی له سنوری شهریه‌تی ئیسلام ده‌رنه‌چیت، دینی ئیسلام ریگری نه‌کردووه
 له ده‌رب‌رینی خوشی له‌کاتی ماره‌برین و گواستنه‌وه، به‌ئکو ئه‌م‌ری کردووه به‌ئاشکرا
 کردنی ماره‌برین له‌ناو خه‌لکیدا به‌لام به‌شیوه‌یه‌کی شهرعی، وه ئه‌م‌ری کردووه به
 ده‌عوه‌ت کردنی خه‌لکی بو‌ئان خواردنی (وه‌لیمه)، وه ئه‌م‌ری کردووه به‌لیدانی ده‌ف وه
 ووتنی سروود به‌لام دوور له‌ووشه‌ی حه‌رام له‌لایهن ئافره‌تانه‌وه به‌ته‌نها دوور له
 ئاماده‌بوونی پیاوان، به‌لام نه‌هی کردووه له‌ووتن و گوئیگرتن له‌گورانی و موسیقا که
 نیفاق له‌ناو دئی مروّف ده‌روینیت، هه‌روه‌کو عبدالله ی کوری مسعود ره‌زای خودای
 په‌روه‌ردگاری لیبیت، ده‌فه‌رمویت: (الْغِنَاءُ يُنْبِتُ النَّفَاقَ فِي الْقَلْبِ) واته: **گورانی نیفاق**
له‌ناو دلدای ده‌روینیت. که‌واته پپووسته به‌دوای ره‌زامه‌ندی خودای په‌روه‌ردگار بگه‌رین
 ، نه‌ک به‌دوای ره‌زامه‌ندی و لاسایی کردنه‌وه‌ی خه‌لک بگه‌رین، زور که‌س هه‌یه ده‌ئیت
 باشه ئیمه چیمان له‌فلانه که‌س که‌م‌تره ئیمه‌ش وه‌کو ئه‌وه مه‌راسیمی بووکه‌که‌مان
 ده‌که‌ین، نه‌گه‌ر چی بی‌شهرعی خوداشی تیا بیت، یان هه‌ندی‌ک که‌س کاتی‌ک ژن ده‌هینی
 هه‌ز ده‌کات خوی به‌سه‌ر خه‌لکی هه‌لبکی‌شیت، جوانی و ده‌وله‌مه‌ندی خویی و خیزانه‌که‌ی
 نیشانی خه‌لک بدات، به‌راستی ئه‌م جو‌ره ژن هینانه به‌لگه‌یه له‌سه‌ر دل ره‌قی و ئیمان
 لاوازی خاوه‌نه‌که‌ی، هه‌ر که‌سی‌ک پرسیار له‌نه‌فسی خوی بکات ده‌زانیت ئه‌م کردارانه
 هه‌رامن و بی‌شهرعین، که‌واته پپووسته له‌خودای په‌روه‌ردگار بترسین و بگه‌ریننه‌وه‌ی
 ئه‌وه، پیش ئه‌وه‌ی مردنمان پی‌بگات و کوچ بکه‌ین له‌م دونیایه بو‌ناو گور، پاشان بو
 ساحه‌ی مه‌حشر و وه‌رگرتنه‌وه‌ی کتیب به‌ده‌ستی راست، یان به‌ده‌ستی چه‌پ.

چۆنیه تی ماره برین و گواستنه وه له شه ریه تی ئیسلام دا بهم شیوه یه ی

خواره وه یه :

۱- هه ریه ک له بوک و زاوا ده بیته به یه کتر رازی بن .

۲- ده بیته باوکی ئافره ته که له کاتی ماره برین دا ئاماده بیته ، چونکه پیغه مبه ری خودا

ﷺ ده فهرمویت: (لَا نِكَاحَ إِلَّا بولي) (۳) ، واته : ماره برین نابیته ئیلا به ئاماده بوونی

باوکی ئافره ته که ، یان برای ، یان مامی ، یان باپیری ، که واته ئافره ت ناتوانیته به بی وه لی ئه مر خو ی به میرد بدات .

۳- ئاماده بوونی دوو شاهیدی موسوئمان ، وه ده بیته هه ردووکیان بائغ بن ، وه دیندار و داد په روه ر بن .

۴- ئاماده بوونی بووک و زاوا ، وه جائیزه ئه گه ر زاوا ئاماده نه بوو که سیک به وه کیل له جیاتی ئه و بچیت .

۵- باوکی کچه که به زاوا ده ئیته : (زوجتك ابنتي علی مهر کذا) واته : کچی خوم دا به تو

له سه ر ماره یی ئه وه نده ، ئه و وشه یه جائیزه به کوردیش بووتریت ئه گه ر باوکی کچه که نه یزانی به عه ره بی بلیته .

۶- پاشان زاوا ده ئیته : (قبلت زواج ابنتك علی ما ذکرتم) ، واته : قه بوئم کرد و رازی

بووم به ماره کردنی کچی تو له سه ر ئه و ماره یه ی باست کرد .

۷- ده بیته ماره یی ئافره ته که له ناو گریه ستنه که دا بووتریت ، دیاری بکریت که چه نده

بو ئه وه ی له دواروژدا کیشه ی لی نه که ویته وه ، وه جائیزه ماره یه که به یه کجاری گشتی

بدریته ئافره ته که ، وه جائیزه هه ندیک دوا بخریت بو کاتیکی دیاریکراو پاشان

پی بدریت ، وه سوننه ته ماره یه که که م بیته ، چونکه پیغه مبه ری خودا ﷺ

دەفەر مویت: (مِنْ يَمَنِ الْمَرْأَةِ تَسْهِيْلُ أَمْرَهَا ، وَقَلَّةُ صَدَاقِهَا) (۳) ، واتە: ئە بەرەكەتی ئافەرەتدایە ، كاتیك كار ئاسانی دەكریت ئەكاتی داخوایدا ، وه بەرەكەت لەو ئافەرەتە دایە كه ماریی كه م بیټ ، بەلام زانیان دەئین: ئەگەر زوریش بیټ حەرام نیە ، بەلام باشتروایە كه م بیټ .

۸- پاشان كه مارهكردنه كه تهواو بوو سوننه ته ئەم مارهكردنه بەناو خەلكیدا بە شیوهیهکی شەریعی بلاو بكریتەوه ئەگەر كرا ، وه سوننه ته دەف لیبدریت ئە لایەن ئافەرەتانهوه بە مەرجیک پیاوان ئاماده نەبن لەو شوینە ، پیغەمبەری خودا ﷺ دەفەر مویت: (فصل ما بین الحرام والحلال : الصوت ، والدَّف في النكاح) (۴) ، واتە: جیاوازی ئە نیوان بە یەك گەیشتنی حەرام و حەلال باس كردن و بلاوكردنهوهی مارهكردنه كه یە بە نیو خەلكیدا ، وه لیدانی دەفه ئە كاتی ماره بریندا .

۹- نابیت پیاوان و ئافەرەتانی نامە حەرم تیکەلی یەكتر بکەن ، ئەمە ئە شەریعەتی ئیسلامدا رپییدرا و نیە ، چونکه دەتوانن هەریهكهیان بە جیا ئە شوینیک كۆ ببهوه .
۱۰- ئە دواي تهواو بوونی ماره برین زاوا هەر كاتیك بیهویت دەتوانیت خیزانهكهی بهینیته مائهوهی ، جا چ بە خوی بچیت بهینیت ، چ دایکی یان خوشکی بچیت بهینیت ، وه چ شهو بیټ چ رۆژ بیټ ، وه هەر رۆژیکیش بیټ دروسته .

۱۱- پاشان ئە دواي گواستنەوهی خیزانهكهی بو مائهوهی سوننه ته خواردنیك ئاماده بکات دەعوەتی خزم و دوستانی بکات ، ئەم نان خواردنه ئە شەریعەتی ئیسلام دا پیی دەوتریت: (الوليمة) واتە: ئەو خواردنهی بو بووک گواستنەوه ئاماده دەكریت ، پیغەمبەری خودا ﷺ بە عبدالرحمن ی کوری عوفی فەرموو كاتیك ژنی هینا (أولم ولو بشاة). (۵) واتە: خواردنیك ئاماده بکە ئەگەر مەریکیش بیټ .

(۳) حسنه الالباني في الارواء برقم (۱۹۹۴).

(۴) حسنة الالباني.

(۵) رواه مسلم (۱۴۲۷).

وه ههروههها خواردنی وهلیمه مهرج نیه گوشتی له گه‌ل بیت ، هه‌ر کهسه‌ی به گویره‌ی فه‌قیری و ده‌وله‌مندی خوی ئەم خواردنه ناماده ده‌کات ، چونکه له فه‌رمووده‌یه‌کدا هاتوو پینغه‌مبه‌ری خودا ﷺ به دوو مشتته جو خواردنی وه‌لیمه‌ی ناماده‌کردوو ، له‌کاتی ماره‌کردنی هه‌ندیك له خیزانه‌کانی ، وه ئەو کهسه‌ی ده‌عوته ده‌کریت بو ئەم خواردنه واجبه له‌سه‌ری بچیت بو ناماده‌بوونی ئەم ده‌عوته ، به‌لام به مهرجیک له‌م ده‌عوته دا ئافه‌ت و پیاو تیکه‌ل نه‌بن ، وه گورانی و موسیقای تیا نه‌کریت ، واته هه‌ر سه‌ر پینچه‌ک له‌سه‌ر پینچه‌کانی خودای په‌روه‌دگاری تیا بکریت له‌م کاته‌دا جائیز نیه وه‌لامی ئەم ده‌عوته بدریته‌وه ، وه هه‌روهه‌ها کاتی ناماده‌کردنی خواردنی وه‌لیمه‌ باشتر وایه له‌ دوای گواستنه‌وه بیت چونکه پینغه‌مبه‌ری خودا ﷺ له‌ دوای گواستنه‌وه وه‌لیمه‌ی کردوو ، به به‌لگه‌ی ئەم فه‌رمووده‌یه: (اصبح ﷺ عروسًا بزینب بنت جحش ، وَكَانَ تَزَوَّجَهَا بِالْمَدِينَةِ ، فَدَعَا النَّاسَ لِلطَّعَامِ بَعْدَ ارْتِفَاعِ النَّهَارِ) (۶) .

واته: پینغه‌مبه‌ری خودا ﷺ بوو به زاوا به زینب ی کچی جحش ، پینغه‌مبه‌ری خودا ﷺ له (مدینه) زینب ی خواست ، ئینجا بانگی خه‌لکی کرد بو نان خواردن له دوای به‌رز بوونه‌وه‌ی رۆژ .

وه هه‌روهه‌ها جائیزه له دوای ماره‌کردن ئەم ده‌عوته بکریت ، یان رۆژی گواستنه‌وه ، به‌لام باشتر وایه و سوننه‌ته له دوای گواستنه‌وه بکریت ، واته رۆژیک دوای گواستنه‌وه ، یان چه‌ند رۆژیک دوای گواستنه‌وه .

وه هه‌روهه‌ها سوننه‌ته له دوای ماره‌کردن ، پی‌رۆزبایی و دوای خیر بو بووک و زاوا بکریت ، به‌م شیوه‌یه: (بارك الله لك وبارك عليك ، وجمع بینكما فی خیر) متفق علیه .

(۶) متفق علیه .

واته: خودای په‌روه‌ردگار به‌ره‌کته‌تت تیا بخات ، وه به‌ره‌کته‌تت به‌سه‌ر دا برژئینیت ، وه کوټان بکاته‌وه له‌ناو خیر و چاکه .

موسوټمانی به‌ریژ ماره‌کردن و گواستنه‌وه له شه‌ریعه‌تی ئیسلام دا به‌م شیوه‌یه‌یه که باسم کرد ، که‌واته نابیت مروقی موسوټمان تاوان و لاسایی کردنه‌وه‌ی کافران له‌گه‌ل شه‌ریعه‌تی ئیسلام تیکه‌ل بکات ، به‌لکو ده‌بیت هه‌رده‌م به‌ دوا‌ی ره‌زانه‌ندی خودای په‌روه‌ردگار دا بگه‌رپین و شوین سوننه‌تی پیغه‌مبه‌ری خودا ﷺ بکه‌ویت له هه‌موو کاروباری ژیانیدا ، والله أعلم .

ئه‌و تاوان و خراپانه‌ی ئه‌ نجام ده‌دریت له‌کاتی ماره‌کردن و گواستنه‌وه دا .

۱- ئه‌لقه له په‌نجه‌کردن ، له په‌نجه‌کردنی ئه‌لقه له‌کاتی ماره‌یی دا جائیز نیه ، چونکه ئه‌م کاره له‌کاتی ماره‌کردن له دینی ئیسلام دا نیه و پیغه‌مبه‌ری خودا ﷺ وه هاوه‌له‌کانی ئه‌م ئه‌لقه‌یان له په‌نجه‌نه‌کردوو ، به‌لکو له په‌نجه‌کردنی ئه‌م ئه‌لقه‌یه خو شوبه‌اندنه به کافره‌کان ، وه خو شوبه‌اندنیش به کافره‌کان جائیز نیه ، چونکه پیغه‌مبه‌ری خودا ﷺ ده‌فه‌رمویت: (مَنْ تَشَبَهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ) رواه ابو داود بسند حسن .

واته: هه‌ر که‌سیک خو‌ی به‌ قه‌ومیك بچوینیت ئه‌وه له‌وانه .

۲- زیاده‌ره‌وی کردن و ئیسراف کردن له ته‌وزیع کردنی کارتیی ده‌عه‌وت کردن .

۳- هیئانی گۆرانی بیژ و تیپی مؤسیقا ، یان دۆل و زورنا .

۴- ده‌رچوونی بووک و زاوا له‌گه‌ل کومه‌ئیک سه‌یاره بو ده‌ره‌وه‌ی شار ، ئینجا دانیشن له سه‌ر کورسی و سه‌یرکردنیان له‌لایهن خه‌لکی نامه‌هرمه‌وه ، وه پاشان ته‌وقه له‌گه‌ل کردن و وینه له‌گه‌ل گرتنیان .

۵- تیکه‌ل بوونی ژنان و پیاوان .

۶- ره‌قص و هه‌له‌په‌رکی و ره‌ش به‌له‌ک .

۷- جل ته‌نکی و سه‌رکوټی و بوټن له خودان له‌لایهن ئافره‌تانه‌وه بو ناو پیاوانی نامه‌هرمه‌وه .

۸- پيش تاشين و تيكه ل بوون و نه زهر كردن له لايهن پياوه كانه وه .

۹- چوونى بووك بو سائون و سهركوت كردن و برو كردن و جل تهنگى بو ناو پياوى بيگانه

۱۰- هيئانى كاميره قيديو ، وه وينه گر .

۱۱- وه زور تاوانى تر.....

موسولمانى بهريز: هه ريهك لهم تاوانانهى باسم كردوو به لگهى قورئان و فهرموودهى له سه ره كه چه رامن ، به لام له بهر دريژ بوونه وهى بابه ته كه ناتوانم به لگه بو گشتيان بنوسم ، له كو تايبدا داواكارم له خوداى پهروه ردگار وامان ليبيكات هه ر كاتيگ گويمان له چهق بوو ، يان چه قمان بهر چاو كهوت ، يان چه قمان له كتيبيك يان ته نانه ت له ناميلكه يه كدا خوينده وه ، ملكه چ بين بوى و گويرا يه ئى بكه ين ئامين .

□ **تيبينى:** له كاتى نوسينى ئهم ناميلكه يه سوودم وه رگرتوو لهم كتيبانه ي خواره وه .

۱. فتاوى اللجنة الدائمة – برئاسة شيخ ابن باز رحمه الله .

۲. الفقه الميسر في ضوء الكتاب والسنة – مجموعة من المؤلفين .

۳. بدع و منكرات الأفراح – ندا أبو أحمد .

وصلى الله على نبينا محمد وآله وصحبه أجمعين

اللهم تقبل منا إنك أنت السميع العليم

وتب علينا إنك أنت التواب الرحيم

٤ / دوالحجة ١٤٣٣ هـ

٢٠ / ١٠ / ٢٠١٢ م سوران